

การคิดแยกแยะระหว่าง ผลประโยชน์ส่วนตนและ ผลประโยชน์ส่วนรวม

สำนักต้านทุจริตศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

หลักการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

เจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นมีความสัมพันธ์กับรัฐ 2 สถานะ

สถานะหนึ่ง คือ เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งเป็นเอกชนจะทำอะไรก็ได้ถ้าไม่มีกฎหมายห้าม

กับอีกสถานะหนึ่ง คือ เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ ซึ่งเป็นบุคคลที่ทำงานให้กับรัฐหรือตัวแทนของรัฐ จะทำอะไรได้ต้องมีกฎหมายให้อำนาจ

การปฏิบัติหน้าที่จะต้องแยกเรื่องตำแหน่งหน้าที่กับเรื่องส่วนตัวออกจากกัน

ความหมาย

การขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวม

เจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์ส่วนรวม แต่กลับนำผลประโยชน์ของตนเองเข้าไปแอบแฝง หรือเป็นผู้มีส่วนได้เสียในรูปแบบต่าง ๆ หรือนำประโยชน์ส่วนตัวเข้ามามีอิทธิพลต่อการใช้อำนาจหน้าที่ หรือการใช้ดุลพินิจในการพิจารณาตัดสินใจ เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ทางการเงิน หรือทรัพย์สินอื่นใด สำหรับตนเองหรือบุคคลอื่น

ผลประโยชน์
ส่วนรวม

ผลประโยชน์
ส่วนตัว

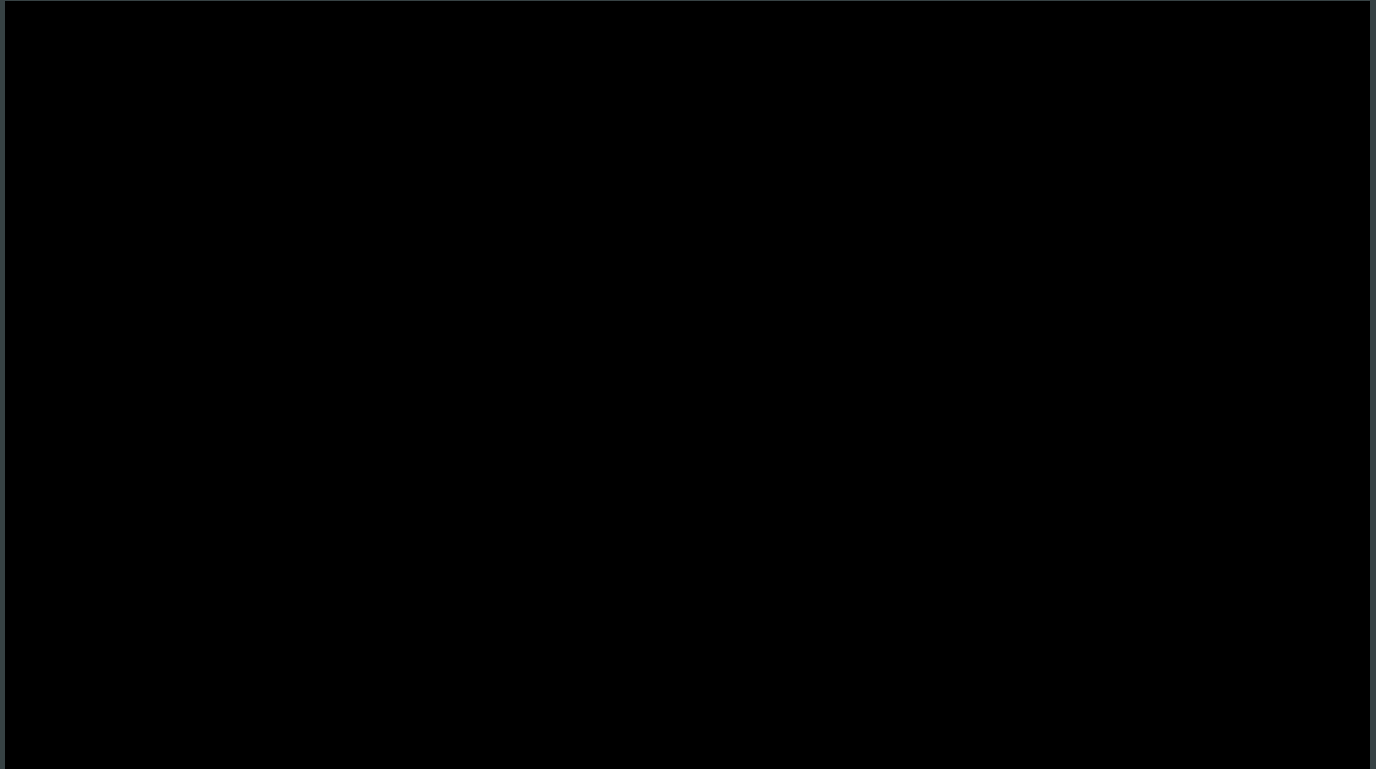
เหตุของการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม

1. ระบบสังคม วัฒนธรรม แบบไทยๆ

เหตุของการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม

2. ระบบคิดแบบฐานสีบ (Analog thinking)

ความสัมพันธ์ระหว่าง “ผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม” “จริยธรรม” และ “การทุจริต”

ก่อให้เกิดความสงสัย
ต่อสังคมและเป็น
บ่อเกิดของการ

ทุจริต

ผิดจริยธรรม มีประโยชน์ทับซ้อน
ผิดกฎหมายโดยตรง มีบทลงโทษชัดเจน

การทุจริต

Corruption

การขัดกันระหว่างผลประโยชน์
ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม

Conflict of Interests

จริยธรรม

Ethics

ไม่ผิดกฎหมาย
แต่ไม่เหมาะสม
ไม่สมควรกระทำ

ลักษณะ/รูปแบบของการขัดกันแห่งผลประโยชน์

- \$ การรับผลประโยชน์ต่างๆ
- \$ การทำธุรกิจกับตนเอง หรือเป็นคู่สัญญา
- \$ การทำงานหลังจากออกจากตำแหน่งหน้าที่สาธารณะ / หลังเกษียณ
- \$ การทำงานพิเศษ
- \$ การรู้ข้อมูลภายใน
- \$ การใช้ทรัพย์สินราชการเพื่อประโยชน์ทางธุรกิจส่วนตัว
- \$ การนำโครงการสาธารณะลงในเขตเลือกตั้งเพื่อประโยชน์ทางการเมือง
- \$ การใช้ตำแหน่งหน้าที่เอื้อประโยชน์แก่เครือญาติ หรือพวกพ้อง (ระบบอุปถัมภ์พิเศษ)
- \$ การใช้อิทธิพลเข้าไปมีผลต่อการตัดสินใจของเจ้าหน้าที่รัฐหรือ หน่วยงานของรัฐอื่น
- \$ การขัดกันแห่งผลประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม ประเภทอื่น ๆ

1. การรับผลประโยชน์ต่าง ๆ

เป็นสิ่งที่มียุทธค่า ไม่จำเป็นต้องเป็นตัวเงิน เช่น ทรัพย์สิน ของขวัญ การลดราคา การรับความบันเทิง การรับบริการ การดูงาน การรับการฝึกอบรม หรือสิ่งอื่นใด ในลักษณะเดียวกันนี้ และผลจากการรับผลประโยชน์ต่าง ๆ ได้ ส่งผลต่อการตัดสินใจ ของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่

ตัวอย่าง การรับสินบนในการจัดซื้อยาและเวชภัณฑ์ ของอดีต รมว.สาธารณสุข

1.ยกเลิกประกาศราคากลางยา แล้วไม่จัดทำราคากลางยา ฉบับใหม่ ทำให้ซื้อยาโดยไม่มี เพดานราคากำหนด

2.ดำเนินการให้กระทรวง สาธารณสุขจัดซื้อยาและ เวชภัณฑ์จากบริษัทยาเอกชน ที่เป็นพรรคพวกของตนเอง

3.เรียกรับเงินจากบริษัท เอกชนที่ขายยาและเวชภัณฑ์ ที่เข้าเป็นคู่สัญญานั้น จำนวน 5,000,000 บาท

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาฯ พิพากษาลงโทษจำคุก 15 ปี ฐานรับสินบน

15 คดีดังศาลฎีกาปกครองเมือง
3 รมต.บอนคุก-เฟ้นหนี 3

2. การทำธุรกิจกับตัวเอง หรือเป็นคู่สัญญา

เป็นการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยเฉพาะผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ

เข้าไปมีส่วนได้เสียในสัญญาที่ทำกับหน่วยงานที่ตนสังกัด โดยอาจจะเป็นของเครือญาติ

สถานการณ์เช่นนี้เกิดบทบาทที่ขัดแย้ง หรือเรียกได้ว่าเป็นทั้งผู้ซื้อและผู้ขายในเวลาเดียวกัน

คดีการจัดซื้อที่ดินรัชดา ของภรรยาอดีตนายกรัฐมนตรี

1. กองทุนฟื้นฟูฯ ซื้อที่ดิน
จาก บ.หลักทรัพย์เอราวัณ
2,140 ลบ.

ปี 44 ประเมินราคาใหม่
ราคาที่ดินลดลงเหลือ
754.5 ลบ.

2. ปี 46 นำที่ดินออก
ประมูลโดยตั้งราคา
ขั้นต่ำไว้ที่ 870 ลบ.
แต่ไม่มีผู้มาประมูล

3. เปิดประมูลใหม่
แต่ไม่กำหนดราคาขั้นต่ำ

4. มีผู้ยื่นประมูล 3 ราย
ภริยานายกฯ ชนะราคา
ประมูล ราคา 772 ลบ.

5. การร้องเรียนว่าการประมูล
ที่ดินเป็นการขัดกันแห่ง
ผลประโยชน์

6. คตส. ชี้มูลความผิด อดีตนายกฯ
และภรรยา ตามกม.ป.ป.ช. ม.100
(การขัดกันฯ)

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาฯ พิพากษา
ลงโทษจำคุก 2 ปี แก่อดีตนายกฯ
กองทุนฯ ฟ้องศาลขอคืนที่ดิน
และเปิดประมูลใหม่ได้ 1,800 ลบ.

2. การทำธุรกิจกับตัวเอง หรือเป็นคู่สัญญา

3. การทำงานหลังจากออกจากตำแหน่งสาธารณะ

การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐพ้นจากตำแหน่งสาธารณะ และไปทำงานในบริษัทเอกชน ที่ดำเนินธุรกิจประเภทเดียวกันหรือบริษัทที่มีความเกี่ยวข้องกับหน่วยงานเดิม ซึ่งอาจเป็นการ**ตอบแทนคืบจากภาคเอกชน** ในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ก็ได้

ตัวอย่าง : การทำงานหลังจากออกจากตำแหน่งสาธารณะหรือหลังเกษียณ

ผู้บริหารของกระทรวง
สาธารณสุขไปเป็น
ผู้บริหารให้กับบริษัท
ผลิตยา

ผู้บริหารของกรมประชาสัมพันธ์
ไปเป็นผู้บริหารให้กับบริษัทผลิต
รายการโทรทัศน์ซึ่งเป็นคู่สัญญา
กับกรมฯ

3. การทำงานหลังจากออกจากตำแหน่งสาธารณะ

4. การทำงานพิเศษ

การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐตั้งบริษัท หรือดำเนินธุรกิจที่เป็นการแข่งขันกับหน่วยงานของตนเอง หรือการรับจ้างพิเศษอื่นๆ โดยอาศัยตำแหน่งในการสร้างความน่าเชื่อถือ รวมถึงการที่เจ้าหน้าที่รัฐไม่ทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่ แต่เอาเวลาไปรับงานพิเศษที่อยู่นอกเหนืออำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

คดีตัวอย่าง : ชิมไปบ่นไป

1. นายกรัฐมนตรี ไปเป็น พิธีกรรายการชิมไปบ่นไป ของ บ.เอกชน ทั้งก่อน รับตำแหน่งและขณะ รับตำแหน่งนายกฯ

2. สว. ยื่นคำร้องต่อศาล รัฐธรรมนูญ ให้วินิจฉัยว่า ความเป็นรัฐมนตรีสิ้นสุดลง เนื่องจากขาดคุณสมบัติตาม รธน.50 มาตรา 267

3. ศาลพิจารณาแล้วว่าบริษัท ที่นายกฯ เข้าร่วมเป็นพิธีกร เป็นการมุ่งหากำไร ไม่ใช่ การกุศล และนายกฯ ก็ได้รับ ค่าตอบแทนจากการเป็นพิธีกร

4. ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า นายสมัคร สุนทรเวช กระทำการอันต้องห้าม ตาม รธน. (เป็นลูกจ้างของบุคคลอื่น) ต้องพ้นจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี จากการเป็นพิธีกรจัดรายการ "ชิมไปบ่นไป" และ "ยกโขยง 6 โมงเช้า"

5. การรู้ข้อมูลภายใน

เป็นสถานการณ์ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ประโยชน์จากการที่ตนเอง**รับรู้ข้อมูลภายใน**
หน่วยงาน และนำข้อมูลนั้นไปหาผลประโยชน์ให้กับตนเองหรือพวกพ้อง
อาจจะไปหาประโยชน์โดยการขายข้อมูลหรือเข้าเอาประโยชน์เสียเอง

ตัวอย่าง : การรับรู้ข้อมูลภายใน

รู้ข้อมูลโครงการตัดถนน
เข้าหมู่บ้าน จึงบอกให้
ญาติพี่น้องไปซื้อที่ดิน
บริเวณดังกล่าว เพื่อจะ
ขายให้กับราชการในราคาที่สูงขึ้น

ทราบคุณลักษณะเฉพาะ (Spec)
ของวัสดุอุปกรณ์ที่จะใช้ในการ
วางโครงข่ายโทรคมนาคม แล้วแจ้ง
ข้อมูลให้กับบริษัทเอกชนที่ตนรู้จัก
เพื่อให้ได้เปรียบในการประมูล

6. การใช้ทรัพย์สินของราชการเพื่อประโยชน์ส่วนตัว

การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐนำเอาทรัพย์สินของราชการซึ่งจะต้องใช้เพื่อประโยชน์ของทางราชการ (ส่วนรวม) เท่านั้น แต่กลับนำไปใช้เพื่อประโยชน์ของตนเอง หรือพวกพ้อง หรือการใช้ให้ผู้ใต้บังคับบัญชาไปทำงานส่วนตัว

ผอ.สถานพินิจฯ ได้มีคำสั่งให้พนักงานขับรถใช้รถยนต์ส่วนกลางรับส่งระหว่างที่พักกับที่ทำงานเป็นประจำ และให้พาไปทำธุระส่วนตัวในวันหยุด

พิพากษาจำคุก 5 ปี

คดีตัวอย่าง : การใช้ทรัพย์สินของทางราชการ

เจ้าหน้าที่ของคณะแพทยศาสตร์ราชบัณฑิตยสถานนำเอาโน้ตบุ๊กของคณะไปใช้เป็นประโยชน์ส่วนตัว

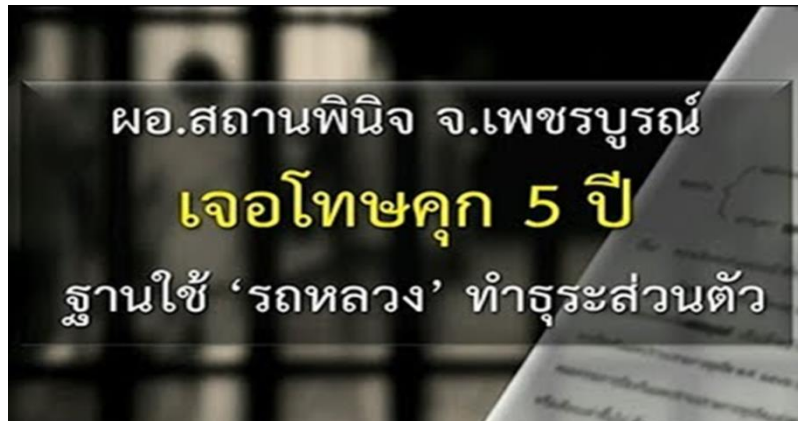

จำคุก 2 ปี 6 เดือน
ปรับ 1 หมื่นบาท
รอลงอาญา 2 ปี

คณบดีคณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลนำเก้าอี้ รถยนต์ กล้องถ่ายภาพ พร้อมอุปกรณ์ของคณะ ไปใช้ในการจัดงานแต่งงานลูกสาว

6. การใช้ทรัพย์สินของราชการเพื่อประโยชน์ส่วนตัว

7. การนำโครงการสาธารณะลงในเขตเลือกตั้ง

เป็นการที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือผู้บริหารระดับสูง
อนุมัติโครงการไปลงพื้นที่หรือบ้านเกิดของตนเอง หรือการใช้
งบประมาณสาธารณะเพื่อประโยชน์ในทางการเมือง

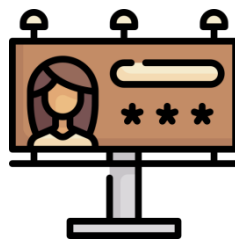

ตัวอย่าง : การนำโครงการสาธารณะลงในเขตเลือกตั้ง

นักการเมืองในจังหวัดใช้

งบประมาณ ของทางราชการทำโครงการ
ป้องกัน โรคโควิด 19 โดยใช้ชื่อหรือ
นามสกุลตนเองแปะบนของแจก เพื่อ
แสดงความเป็นเจ้าของสิ่งสาธารณะ

นายก อบจ. ใช้งบประมาณจัดทำป้ายผ้าไว้นิล จำนวน 3 ผืน
ที่มีข้อความว่า “พุดนิ่ม ยิ้มหวาน บริการดี

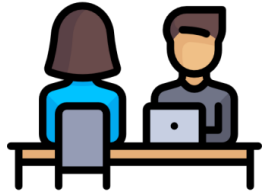
สืบสานปีใหม่ไทย” พร้อมชื่อ ตำแหน่งและ
รูปของตนเอง ถือเป็นตัวตั้ง งบประมาณ. ในลักษณะ
เป็นการประชาสัมพันธ์ส่วนบุคคล

7. การนำโครงการสาธารณะลงในเขตเลือกตั้ง

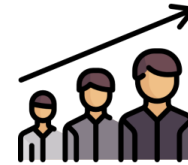
8. การใช้ตำแหน่งหน้าที่เอื้อประโยชน์

เป็นการอาศัยเหตุแห่งการที่มีตำแหน่งหน้าที่ และใช้ตำแหน่งหน้าที่แสวงหาประโยชน์แก่เครือญาติหรือพวกพ้อง หรืออาจจะเรียกว่าระบบอุปถัมภ์พิเศษ

นาย A. มีอำนาจหน้าที่สรรหาหรือคัดเลือก
ผู้จะมาดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ และภรรยา
ของนาย A. เป็นหนึ่งในผู้สมัครด้วย

กรณีเช่นนี้ นาย A. มีผลประโยชน์ส่วนตนอยู่ด้วย
ในขณะเดียวกัน และอาจจะไม่ใช้การคัดเลือกผู้ที่ดีที่สุด
เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม

การใช้อำนาจแต่งตั้งหรือเลื่อนเงินเดือน
อย่างไม่เป็นธรรม
การสรรหา คัดเลือกบุคลากรอย่างไม่โปร่งใส

8. การใช้ตำแหน่งหน้าที่เอื้อประโยชน์

**เปิดข้อ! สนช.กว่าครึ่งร้อยตั้ง“เมีย-ลูก-ญาติ”ช่วยงาน-
เงินเดือน 1.5-2 หมื่น**

**เปิดหมดทุกข้อ! สนช. กว่าครึ่งร้อยตั้ง “ภรรยา-บุตร-เครือญาติ”ช่วยงาน นั่ง
เก้าอี้ “ผู้เชี่ยวชาญ-ผู้ชำนาญการ-ผู้ช่วยดำเนินงาน” รับเงินเดือน 1.5-2.4...**

9. การใช้สิทธิพลเข้าไปมีผลต่อการตัดสินใจ

การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐอาศัยตำแหน่งหน้าที่ของตนเองเข้าแทรกแซงการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐอื่น ให้ปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบด้วยระเบียบ และกฎหมาย หรือฝ่าฝืนจริยธรรม

รมช. มหาดไทย
ใช้อำนาจข่มขู่
บังคับให้เจ้าหน้าที่
ที่ดินสมุทรปราการ ออกโฉนด
ในที่ดินที่ไม่สามารถออกโฉนดได้
5 แปลง 1,358 ไร่ ให้แก่บริษัท
ของตนเอง

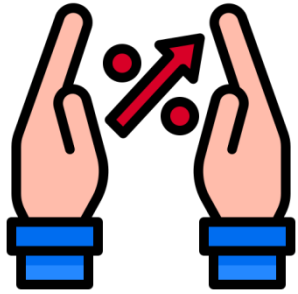
ตัวอย่าง : คดีทุจริตออกโฉนดที่ดินคลองด่าน

รวบรวมและนำที่ดินที่ออกขายให้กับ
กรมควบคุมมลพิษ เพื่อใช้ก่อสร้างบ่อบำบัด
น้ำเสียคลองด่าน จำนวน 1,903 ไร่
ราคาไร่ละ 1.1 ล้านบาท ทั้งที่ราคาประเมินกรมที่ดิน
อยู่ที่ราคาไร่ละ 1 แสนบาท ได้กำไรจากการขายที่ดิน
ให้กับกรมควบคุมมลพิษ 1 พันล้านบาท

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาฯ
พิพากษาลงโทษจำคุก 10 ปี
หลบหนีคดี
ขาดอายุความ ปี 66

10. ผลประโยชน์ทับซ้อนรูปแบบอื่น ๆ

พฤติกรรมของการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม
ที่นอกเหนือ จาก 9 รูปแบบดังกล่าว

ตัวอย่าง : ผลประโยชน์ทับซ้อนรูปแบบอื่น ๆ

ขออนุมัติเดินทางไปราชการ
ต่างจังหวัดเกินจำเป็น

ไม่ปฏิบัติราชการใน
เวลาราชการอย่างเต็มที่

ลงชื่อปฏิบัติราชการนอกเวลาปกติ
แต่ไม่อยู่ปฏิบัติราชการ

การป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน

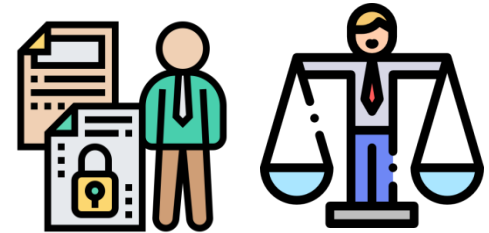

ไม่อยู่ในสถานการณ์ของการขัดกันแห่งผลประโยชน์เสียแต่ต้น

หลีกเลี่ยงไม่ได้ ควรหยุดการปฏิบัติหน้าที่ หรือหยุดการพิจารณา
วินิจฉัย หรือลงมติ ในเรื่องนั้น

ประกาศ หรือเปิดเผยข้อมูลต่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง ผู้บังคับบัญชา
หรือสาธารณะ เพื่อให้ตัดสินว่าสมควรหรือไม่

ปฏิบัติหน้าที่ หรือพิจารณาโดยยึดหลักเหตุผล โปร่งใส เปิดเผย และ
ประโยชน์ของทางราชการเป็นสำคัญ

กล่าวโดยสรุป

ผลประโยชน์ทับซ้อน บางกรณีฝ่าฝืนกฎหมาย มีบทกำหนดโทษ
อย่างชัดเจน (ทุจริต) บางกรณียังไม่ผิดกฎหมาย แต่เป็นความผิดในตัวเอง
(ผิดจริยธรรม)

“การขาดจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ โดยเข้าไปมีผลประโยชน์ทับซ้อน
ถือว่าเป็นความเสี่ยงในการปฏิบัติงานที่จะกระทำทุจริตต่อไป”

ผลประโยชน์ทับซ้อน

- เป็นการทุจริตต่อหน้าที่หรือไม่ (ไม่เสมอไป)
- ผลประโยชน์ทับซ้อนเกี่ยวข้องกับการทุจริตต่อหน้าที่ได้อย่างไร (ถ้าใช้หน้าที่นั้นในการแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้)
- ทำไมจึงต้องทำความเข้าใจเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อน (เพราะการแยกแยะไม่ออกจะนำไปสู่การทุจริตต่อหน้าที่)

Analog Thinking

ระบบเลข “ฐานสิบ” (decimal number system) หมายถึง ระบบเลขที่มีตัวเลข 10 ตัว คือ 0 , 1 , 2 , 3 , 4 , 5 , 6 , 7 , 8 , 9

เป็นระบบคิดเลขที่เราใช้ในชีวิตประจำวัน ไม่ว่าจะเป็นการใช้บอกปริมาณหรือบอกขนาด ช่วยให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันในการสื่อความหมาย

สอดคล้องกับระบบ “Analog” ที่ใช้ค่าต่อเนื่องหรือสัญญาณซึ่งเป็นค่าต่อเนื่องหรือแทนความหมายของข้อมูล โดยการใช้ฟังก์ชันที่ต่อเนื่องหรือ Continuous

ระบบเลข “ฐานสอง” (binary number system)

หมายถึง ระบบเลขที่มีสัญลักษณ์เพียงสองตัว คือ 0 (ศูนย์) กับ 1 (หนึ่ง)

สอดคล้องกับการทำงานระบบ Digital ที่มีลักษณะการทำงานภายใน

เพียง 2 จังหวะ คือ 0 กับ 1 หรือ ON กับ OFF ตัดเด็ดขาด หรือ Discret

Digital Thinking

สังคมโลกสมัยก่อน : ยุค Analog

สังคมโลกสมัยใหม่ : ยุค Digital

ยอมรับกับคำพูดที่ว่า
“ทุจริตบ้างไม่เป็นไร ถ้าเราได้ประโยชน์”

ไม่สามารถแยกประโยชน์ส่วนตน
ออกจากประโยชน์ส่วนรวมได้

ประโยชน์ทับซ้อน/สินบน/ทุจริตคอร์รัปชัน

ระบบอุปถัมภ์
นำความสัมพันธ์ส่วนตัวมาใช้อย่างไม่ถูกต้อง

ระบบคิด

ไม่ยอมรับกับคำพูดที่ว่า
“ทุจริตบ้างไม่เป็นไร ถ้าเราได้ประโยชน์”

แยกประโยชน์ส่วนตน
ออกจากประโยชน์ส่วนรวม

เห็นประโยชน์สาธารณะ
มาก่อนประโยชน์ส่วนตน

การนำระบบติดฐานสอง
มาแก้ปัญหาคาการทุจริตต่อหน้าที่
เพราะจะไม่นำประโยชน์ส่วนรวมมาเป็น
ประโยชน์ส่วนตน